

Ulla Hyvönen

30.8.2024

Valtiovarainministeriö
Lausuntopalvelu.fi

Lausuntopyyntöne 20.6.2024, VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

A Tehtävien uudelleenorganisointi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin:

- Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin
- Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä
- Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

-

Luku 2 Organisaatio (4 §)

STTK esittää, että asetuksella säätämisen sijasta organisaatiolaissa säädetään, miten toimipaikoista päätetään. Lakiin kirjataan toimipaikoista ja muista työntekopaikoista määrättäväksi Lupa- ja valvontaviraston työjärjestyksellä.

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

5§ STTK esittää, että viraston johtoryhmään lisätään henkilöstön edustus.

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Ulla Hyvönen

30.8.2024

§10 STTK esittää, että suunnittelun ja ohjauksen yhteensovittamiseksi neljäksi vuodeksi kerrallaan asetettavassa yhteensovittamisryhmässä on oltava jokaisen toimialaohjaavan ministeriön lisäksi virastonedustus ja henkilöstöä edustavien järjestöjen edustus.

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

15 § Säädöksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnassa yhden jäsenistä tulee edustaa lääketieteellistä, yhden oikeustieteellistä ja yhden sosiaalihuollon asiantuntemusta. STTK:n näkemyksen mukaan lautakuntaan tulisi lisätä jäsen, joka edustaisi hoitotyön ja hoitotieteen asiantuntemusta. Koulutettu hoitohenkilöstö on sosiaali- ja terveysalan suurin henkilöstöryhmä. Hoitotyön ja hoitotieteen asiantuntijana valvontalautakunnassa voisi toimia esimerkiksi hyvinvointialueen hoitotyön professiojohtaja. Lisäksi lautakunnassa tulee olla edustettuna asiantuntemus kustakin ammattialasta, jonka harjoittajia koskevia asioita lautakunnassa käsitellään.

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

-

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

-

Luku 3 Tavoitteet

STTK:n näkemyksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon lupa-, rekisteröinti-, valvonta- ja ohjaustehtävät on perusteltua koota valtakunnallisesti toimivaan keskusvirastoon.

Esitysluonnoksen mukaan uuden, perustettavan Lupa- ja valvontaviraston tavoitteena on vahvistaa yhdenmukaista lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta ja sujuvoittaa lupaprosesseja. Pidemmän aikavälin tavoitteena on tuottaa palveluja vaikuttavammin, yhdenvertaisemmin, tehokkaammin, laadukkaammin ja saavutettavammin. Sekä lyhyemmän että pidemmän aikavälin tavoitteet ovat STTK:n mukaan kannatettavia.

Ulla Hyvönen

30.8.2024

STTK:n huoli kohdistuu valtiovarainministeriön ohjaukseen. Valtiontalouden säästöjä ei tule hakea hyvinvointialueilta ilman riittävää sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja tuottamisen tuntemusta. Lupa- ja valvontaviraston toimiminen VM:n yleisohjauksessa voi johtaa samoihin haasteisiin, mitä hyvinvointialueiden ohjauksessa on tunnistettavissa, kun kahden ministeriön ohjausta yhteensovitetään.

STTK:n näkemyksen mukaan uudessa Lupa- ja valvontavirastossa sosiaali- ja terveydenhuollon lupa-, ohjaus- ja valvontatoimintaa on vahvistettava nykyisestä. Se edellyttää viranomaisresurssien lisäämistä. Myös työsuojelun ja varhaiskasvatuksen ohjauksen sekä valvonnan riittävät resurssit on turvattava.

Jos viranomaisprosessit kestävät pitkään tai viivästyvät sosiaali- ja terveydenhuollon lupa-, ohjaus-, ja valvontatehtävissä, vaarantaa se palvelujen asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä heikentää ammattihenkilöiden oikeusturvaa.

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Lakiesityksessä mainitaan, että työsuojeluosasto on riippumaton työsuojelun tehtäviä hoitaessaan. Merkittävä määrä valtion työntekijöistä on samassa virastossa työsuojelun kanssa, joten tehtävien eriyttämisestä ja riittävästä resursseista tulee pitää huolta. STTK muistuttaa, ettei saa muodostua tilannetta, jossa työntekijöillä ei ole toimivaltaista valvovaa työsuojeluviranomaista. Tämä olisi ristiriidassa ILO:n sopimuksen kanssa.

STTK katsoo, että on riittävää, että viraston toimipaikoista ja työntekopaikoista määrätään viraston työjärjestyksessä.

STTK edellyttää, että lopullisessa hallituksen esityksessä kuvataan Lupa- ja valvontaviraston perustamisen vaikutukset kehittämis- ja hallintokeskukselle täsmällisemmin.

Luku 5 Muut toteuttamismuutokset

-

Luku 8 Lakia alemman asteen sääntely

-

Luku 9 Voimaantulo

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyhteistyö

-

Ulla Hyvönen

30.8.2024

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

STTK esittää, että asetuksella säätämisen sijasta organisaatiolaissa säädetään, miten toimipaikoista päätetään. Lakiin kirjataan toimipaikoista ja muista työntekopaikoista määrättäväksi Lupa- ja valvontaviraston työjärjestyksellä.

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

3§ STTK ei kannata esitystä säätää elinvoimakeskusten päätoimipaikoista ja toimipaikoista asetuksella.

Esitämme, että asetuksella säätämisen sijasta organisaatiolaissa säädetään, miten toimipaikoista päätetään ja lakiin kirjataan toimipaikoista ja muista työntekopaikoista määrättäväksi elinvoimakeskuksen työjärjestyksellä.

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

§8 STTK katsoo, että suunnittelun ja ohjauksen yhteensovittamiseksi asetettavassa yhteensovittamisryhmässä on oltava jokaisen toimialaohjaavan ministeriön lisäksi virastonedustuksen sekä henkilöstöä edustavien järjestöjen edustus.

9§ STTK esittää, että pykälän yksityiskohtaisiin perusteluihin lisätään henkilöstön edustus johtoryhmässä.

Luku 3 Kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

3§ STTK ei kannata esitystä säätää toimipaikasta asetuksella.

Esitämme, että asetuksella säätämisen sijasta organisaatiolaissa säädetään, miten toimipaikasta päätetään, ja että lakiin kirjataan toimipaikasta ja muista työntekopaikoista määrättäväksi kehittämis- ja hallintokeskuksen työjärjestyksellä.

Ulla Hyvönen

30.8.2024

16§ STTK esittää, että pykälän yksityiskohtaisiin perusteluihin lisätään henkilöstön edustus johtoryhmässä.

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20–25 §)

-

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

-

Luku 3 Tavoitteet

STTK katsoo, että on järkevää, että uudet Elinvoimakeskukset ovat yleishallinnollisesti yhden ministeriön, TEM:n alla. Sen sijaan Elinvoimakeskusten organisoiminen toimialaputkiin hallinnonaloitain voi haastaa monialaisuuden toteutumista käytännössä.

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Keskusten päätoimipaikoista ja toimipaikoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella ja sivutoimipaikkojen tarkemmasta sijainnista määrättäisiin elinvoimakeskuksen työjärjestyksessä. Toteamme, että työjärjestystaso riittäisi Elinvoimakeskusten osalta, jolloin virastoilla on parempi mahdollisuus reagoida muutoksiin. Esitämme, että asetuksella säätämisen sijasta organisaatiolaissa säädetään, miten toimipaikasta päätetään, ja että lakiin kirjataan toimipaikasta ja muista työntekopaikoista määrättäväksi kehittämis- ja hallintokeskuksen työjärjestyksellä.

STTK ymmärtää, että suurempi organisaatio voi tuoda henkilöstölle turvaa muutostilanteissa. Kuitenkin valtion virastojen raju toimintamenojen leikkaaminen luo uhkia uuden viraston perustamisen ylle. Uuden rakentaminen tässä vallitsevassa taloustilanteessa on haasteellista, koska se vaatii henkilöstöresursseja sekä aiheuttaa valmistelu- ja muutostalouksellisia. Henkilöstön kuuleminen muutoksessa on olennaista. STTK näkee, että jo pelkästään työantajan kilpailukykyyn turvaamiseksi työtehtävien vaatavuus- ja palkkataso on säilytettävä vähintään nykyisellään.

Korostamme, että henkilöstön muutostukeen on julkisen talouden tiukoista reunaehdoista huolimatta kyettävä panostamaan myös taloudellisesti.

Ulla Hyvönen

30.8.2024

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

-

Luku 9 Voimaantulo

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

STTK ei kannata esitystä säätää elinvoimakeskusten päätoimipaikoista ja toimipaikoista asetuksella.

STTK ei kannata esitystä säätää kehittämis- ja hallintokeskuksen toimipaikasta asetuksella.

STTK esittää, että lakiin kirjataan toimipaikoista ja muista työntekopaikoista määrättäväksi elinvoimakeskusten sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen työjärjestyksillä.

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

-

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

-

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

-

**Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin:
Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen**

Ulla Hyvönen

30.8.2024

ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin
Kommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

-

Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

-

Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

-

Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

-

Luku 3 Tavoitteet

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

-

Luku 9 Voimaantulo

-

Ulla Hyvönen

30.8.2024

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

-

B Hallituksen esitysluonnosta koskevat muut mahdolliset huomiot

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Ei

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

-

C Hallituksen esitysluonnoksen sisältämät muut lakiehdotukset, joilla toteutetaan uudistuksen edellyttämät tehtäväsiirrot lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskuksille, kehittämis- ja hallintokeskukselle sekä muille virastoille

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Ei

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Ulla Hyvönen

30.8.2024

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

-

D Tiivistelmä lausunnon päähuomioista

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

STTK:n näkemyksen mukaan esitys valtion aluehallintouudistukseksi on perusteltu ja kannatettava. Kehityssuuntana monialaisuuden ja poikkihallinnollisuuden vahvistaminen oikea. Tunnistamme kuitenkin riskejä, joita liittyy monialaisesti toimiviin virastoihin, jotka toimivat yhden ministeriön pääasiallisessa ohjauksessa. Lupa- ja valvontaviraston osastot toimisivat usean eri ministeriön ohjauksessa, ja Elinvoimakeskusten toimintaa omilla toimialoillaan ohjaa viisi eri ministeriötä. Tämä voi aiheuttaa haasteita viraston toiminnan kokonaisuuden ohjauksessa, johtamisessa ja resurssien jakautumisessa. Myös alueellisesta toimivallasta on pidettävä huolta.

STTK katsoo, että muodostettaviin uusiin virastoihin kohdistuu suuria säästöpaineita valtiontalouden tulevien vuosien rahoitushaasteiden takia. Iso osa toiminnan tehostamisesta syntyvistä myönteisistä vaikutuksista realisoituu kuitenkin vuosien viiveellä. Virastoille tulee antaa työrauha tulevina vuosina. Henkilöstön muutostukeen ja asianmukaisten yhteistoimintamenettelyjen hoitoon on turvattava riittävät resurssit.

Lisätietoja Ulla Hyvönen, asiantuntija, elinkeino- ja aluepolitiikka
ulla.hyvonen@sttk.fi

Lausunto

76/2024/L 10(10)

Ulla Hyvönen

30.8.2024